

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 2.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 14. januar 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telf. 114.

SPUERNINGURIN um at
bóta okkara skipaflota og
modernisera hin føroyska fiski-
skapháttin hevur verið stand-
andi samrøða og umrøða í teim
seinast lidnu árunum.

Allir partar hava verið samdir
um, at Føroyingar mega fáa sær
nýggj og stórrí skip. Tíðin krevur
tað, ikki bert fyri at kunna nora
fiskiskapin við at leggja nýggjar
fiskileiðir og veiða á fjartliggi-
andi grunnum — men eisini og
ikki minni fyri at tryggja sjó-
mannsins lív.

Um farið verður eftir tí alt
annað enn góða peningastandi
her á landi, so má tað sigast,
at Føroyingar tey seinastu árin
hava bót heilt væl um skipa-
flotan við bæði at hava keypt
góð fôr, skonnartir og sluppir,
og at latið bygt stórrí fiskiskip.
Tað verður eisini meiri og meiri
lagt nógv á fyri at útbúgva hesi
skip við motorum. Samstundis
sum hesi stóru, nýggju forni
við motorum koma til landið,
leggjast hinar gomlu, av tíðar-
tonnini víknaðu skútur. Tær
eru ikki longur nýtuligar til
fiskiskapbrúk — men hava tó
trúliga tánt sínari tíð.

Tað kann væl ikki sigast
annað, enn at tað er hugnaligt
at vita, at vit so við og við
sígja okkara skipaflota endur-
nýggjast og bótast.

Enn stendur ein aðalspurn-
ingur órørdur ella óloystur, og
tað er bótan av korum fiski-
manna. Síðani fiskimannafelagið
var stovnað í 1911, hava fiski-
menn siglt fyri tað kontrakt, ið
teir tó língu skrásetta. Men nú
er eisini hesin spurningur tikin
álvarsliga til umrøðar, at døma
eftir teim ráðagerðum, ið fram
fara millum reiðarar og fiski-
menn.

Øll unna við okkara sjómónn-
um tey bestu kor, teir kunna
fáa umborð á fiskiskipinum.
Ívart fiskimenn krevja og hvat
reiðarar bjóða, kunna okkara
lesarar gera seg kunnugar um,
við at lesa greinsdeildina F. F.
her í blaðnum.

Korini eru ymisk, sum ofta
er, tá annar parturin heldur seg
krevja og hin heldur seg nýð-
ast at lata. Men hesi ferð má
víkjast frá gomlum reglum, ið
galdandi hava verið í fleiri ár.
Somikið sæst longu, í fiskimenn
ganga ikki frá krøvum, reiðarar
draga á, og eitt fremmant reið-
arabúg hefur broddið nokrum
føroyskum fiskimönnum betri
kor, enn fiskimenn hava kraft,
meira enn 36%.

Skaðanátt.

*Himnarok á nátt, i nðu!**Eins og Ásgeirs gudar riðu
yvir víggjavigdu grund,
strembar ódn á feigdarstund
fram á skyggjum heljargráum
yvir mjá og myrklig sund. —
Dunar hvøllt í fjallagjávum,
ýlir yvir oydnar leiðir:
Heppin tann, ið ongan eigur! —**Reisist hav við gláðustroki,
biðja menn í ódnarroki:
Hjálp! Gud og halga Frúgv! —
Stormur stillast ei við trúgv. —
Heldur á við vág og vindi,
hvirlast hjóm mót hægsta tindi,
smyldrast skip og syndrast skeiðir,
varpast menn á Gjallarbrúgv. —
Heppin tann, ið ongan eigur!*

J. D.

Kanonerne lades.

**Skal vi have Engelsk som
Undervisningssprog?**

»De sang, saa det klange.

Hvilke Sager Lagtinget har
behandlet i sidste Samling for
at tilstille Regeringen, hører man
meget lidt eller intet om. De
færøske Rigsdagsmænd, der re-
præsenterer henholdsvis Folket
og Landet, har endnu intet at
opvise af deres Repræsentations
Resultat; men naar de ikke
faar noget i Hænde, saa at
de kan udføre et Arbejde, er
de jo enten nødt til at sidde
med Hænderne i Skødet eller
tumle med noget, der ikke har
noget med deres Repræsentation
at gøre; men for at Folk ikke
skal kede sig over Tingenes
Stillestaen, skal den ærede Be-
folkning forberedes paa noget
meget sensationelt: Nu skal Un-
dervisningssagen behandles i den
danske Rigsdag, og saa skal
Stor-Agraren nok udføre en
Heltegerning, der er Laurbær-
kransen værd, selv om der ikke
udrettes noget — det er ikke det,
der kommer an paa — der skal
staa Gny om Navnet. Finis.

Man kan ikke undgaa at
lægge Mærke til den norrøne
Jeremiade, der fra Uge til Uge
fremkommer i »Tingakrossur«
Spalter, for at gøre Folk op-
mærksomme paa denne for
Landet saa vigtige Sag. At det
er Landets Velfærd, der staa
paa Spil, har man ingen Grund
til at tvivle paa. Læg blot Mærke
til, hvad »Tingakrossur« server-
er sine Læsere: En norrøn
national Jeremiadesang over det
færøske Sprogs onde Medfart af
Sambandspartiet og Danmark i
Fællesskab, over Stordansken
Stanning, der vil paaatvinge

Færinger det danske Sprog(?),
den færøske Folkevilje o. s. v.
Naa ja, noget maa St. Gertrud
gøre for at bevare Glansen.

Færøernes Forpost mod Øst,
det norske Blad »Tidens Tegne«,
fortæller, som det officielle Sel-
vstyrelseorgan, at i sidste Lagtings-
samling blev Selvstyre- og So-
cialistpartiet enige om at vedtage
en Henstilling til den danske
Regering om, at Undervisnings-
sproget maatte blive ændret fra
Dansk til Færøsk.

Nu er det saadan, at Gud og
Hvermand ved, at Undervis-
ningsproget paa Færøerne ikke
er Dansk men Færøsk, til Trods
for at en falmet Lovparagraf —
den norrøne berømte § 7 —
paabyder Dansk som Undervis-
ningsprog, saa der kan ikke
være Tale om en Ændring af
Undervisningsproget, som »Ti-
dens Tegne« fortæller, men at
faa § 7 i Overensstemmelse med
Virkeligheden.

Socialisterne kan selvfølgelig
ikke have noget imod, at § 7
bliver ført a jour med Virkelig-
heden; men Socialisterne kan
selvfølgelig ikke gaa med til
noget, der fratager Befolkningen
et Redskab, hvormed den til-
egner sig kulturelle Goder. So-
cialisterne kan som hævde, at
vi maa have Kendskab til et
fremmed Sprog, og det er de
norrøne Jeremiadesangere ind-
forstaaet med, derfor hævder
de, at det skal være Engelsk.
Det danske Sprog staaer os hind-
rende i Vejen for at faa den
nødvendige Kendskab til det
færøske Sprog. Mon ikke ogsaa
Engelsk gør det? Det vilde ellers
være mærkeligt.

Det er Folkeviljen, der skal
respekteres, den Folkevilje, som
Jørgen Fr. Jacobsen gør rede
for i sine sproglige Afhandling-
er. Det kedelige ved det hele
er, at det er ikke saa lidt Kludder

Allir fiskimenn!

verða hervið gjørdur kunnugir við, at uppskot
til kontraktir fyri 1930 eru sendar til sóknar-
formenn Føroya Fiskimannafelags, sum skulu
halda fund um tær. Møtið tí allir, sum eru og
ætla at verða limir í F. F. 1930.

Stjórn felagsins.

i denne Folkevilje-Teori, og det
indrømmer »Tingakrossur« og
saa idet den hævder, at vi ikke
til fulde kender Folkeviljen,
men J. Fr. Jacobsen kender den
i Stedet for. Lagtingsvalget viser
Folkeviljen og ikke Folketings-
valget. Men hvordan? Undervis-
ningsproget var ikke fremme i
de to Valgkampagner, saa det
var ikke derpaa, Selvstyrepartet
vandt sine Stemmer. Nu er det
ikke godt at vide, om J. Fr. Ja-
cobsen regner Grønlandsfiskeriet
med til det færøske Undervis-
ningsproblem.

»Folketingsvalget kunde ikke
give noget Udtryk for Folke-
viljen den Sag vedrørende, da
Striden kun stod om Sambands-
manden A. Samuelsen og Soci-
aldemokraten(?) S. P. úr Konoy.
»Denne Paastand af J. Fr. Jacob-
sen er ikke videre vel anbragt.
S. P. úr Konoy er Medlem af
Selvstyrepartet, saa kan J. Fr.
Jacobsen kalde ham, hvad han
vil. Det mest morsomme af det
hele er, at den ene Paastand
ophæver den anden, saa J. Fr.
Jacobsens Artikel betyder ikke
ret meget.

Den mest komiske Figur i
hele Sangkoret gør den islandske
Professor Finnur Jónson. Hans
Indlæg er ikke noget, der vejer,
det maa han vel selv være fuldt
klar over. Islænderne kan des-
værre eller destobedre, om man
vil, ikke mere Dansk nu, end
de gjorde f. Eks. for 1918, men
maaske kan de saameget mere
Engelsk. Den, der til Stadhig-
holder sig blandt Masserne,
har større Kendskab til deres
kulturelle Fortid og Mangler
end den, der kun betragter dem,
siddende paa en Universitets-
laburet, gennem et Par amerik.
Hornbriller.

I Heletaget faar man den Op-
fattelse af hele Situationen, at
Dansk skal udelukkes, man kan
ikke lære to Sprog paa en
Gang(?), og saa kan Fiskerne
nok faa Lov til at lære Engelsk,
hvis de vil betale for det, hvad
de fleste hverken har Tid eller
Baad til.

Det færøske Folk ønsker ingen
Ændring i Undervisningsproget,
men derimod en Ændring af §
7, hvis de overhovedet ønsker
noget, saaledes at § 7 kan være
i Overensstemmelse med Virke-
ligheden. Hvis man tvivler paa
dette, kan den norrøne Flok
kræve Folkeafstemning, ikke
udregnet efter forskellige andre
Valg og Stemmeafgivning. Soci-
aldemokraterne er fuldt indfor-
staaet med, at dette er den
eneste rigtige Vej, hvis man vil
kende den absolute Folkevilje;
men det forstaaer Kapergasten
»Tingakrossur« ikke, derfor kø-
res norrøne Kanoner af sværeste

Kaliber frem for at skyde Sam-
bandsgaleasen »Dimmalætting«
af Thorshavn i sænk.

»Dimmalætting« ohøj! Under-
vandsbaad forude!

Streymur.

Frá útheiminum.

Haagerkonferencen.

Haag.

Hele Kompagniet af Delege-
rede, Sagkyndige, Jurister og et
talrigt Personale af 19 Staters
diplomatiske Korps, er nu sam-
lede i Hollands Residensstad.

Konferencen aabnedes 3. Jan.
i Binnenhofs Riddersal.

Udenrigsministrene og Poli-
tikerne for de smaa Skyldner-
stater Bulgarien, Ungarn og
Østrig trippede nervøse fra Uden-
rigsminister til Udenrigsminister.
De vil ikke alene have Nedsæt-
telse af deres Erstatningsbetalin-
ger af Hensyn til deres slette
økonomiske Situation, men de
vil have hele Milliongelden
eftergivet. Det siges forøvrigt fra
paalidelig Kilde, at Østrig ved
Underhaandsforhandling med
Frankrig og England allerede
har opnaaet at faa sin Gæld
støttet.

Den belgiske Ministerpræsi-
dent Jaspas, der er President
for Konferencen, holdt Aab-
ningstalen og bød de Delegerede,
deriblandt Tardieu og Curtius,
der ikke havde deltaget i den
første Conference, Velkommen
til Haag. Han mindedes derefter
Udenrigsminister Stresemann og
udtalte Haabet om, at Forhand-
lingerne vilde gaa let og ende
med et Resultat, der kan til-
fredsstille alle Deltagerne. Der-
med sluttede Aabningshøjtideli-
gheden.

Sofarts-Udstilling.

Antwerpen.

I Anledning af, at Belgien i
1930 har bestaaet som uafhæn-
gigt Rige i 100 Aar, vil der i
Tiden fra 15. April til 15. Okto-
ber i Aar i Antwerpen blive
afholdt en Udstilling, hvis Navn
bliver »International Koloni-,
Sofarts- og Flamsk Udstilling«.

**Arbejder-Medlemmer
i Overhuset.**

London.

Mac Donald har udnævnt
Parlamentsmedlem i Arbejder-
partiet Ponsonby og Major
Amann til Peers, og de faar
dermed Sæde i Overhuset.

Partiets Fraktion i Overhuset
forøges derved fra 11 til 13
Medlemmer.